

УДК 379.85

Данільєва Ю.Г., к.і.н., Мкртчян К.К.

Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля, Україна

АНИМАТОР У СИСТЕМІ ТУРИСТСЬКОЇ ОСВІТИ

Daniliyeva, J.G., Ph.D., Mkrtchyan, K.K.

THE ANIMATOR IN THE EDUCATION OF TOURISM

Останнім часом чимала увага в дослідженнях явищ та процесів, пов'язаних з туризмом, приділяється розвитку анімаційної складової, завдяки якій сукупність різномірних окремих туристичних послуг представляє собою цілісний туристичний продукт. Очевидно, що під час вибору туристичного продукту більша частина відпочиваючих звертає увагу на наявність анімаційних послуг та пропонувані розважальні заходи. Тому одним з шляхів відродження та стабілізації внутрішнього і в'їзного туризму в нашій державі сьогодні можна впевнено назвати розвиток рекреаційної анімації.

Сьогодні туристична сфера відчуває гостру потребу в кваліфікованих аніматорах, підготовка яких базується на сучасній філософії відпочинку, на принципах і цінностях активного ентузіазму. У зв'язку з цим, питання професійної підготовки спеціалістів-аніматорів досить актуальне для системи туристської освіти в Україні. Термін „фахівець сфери дозвілля” охоплює різні концепції й характеризується у світовому просторі неоднозначністю. В Італії, Іспанії, Франції фахівців сфери дозвілля називають соціокультурними аніматорами, у Німеччині – соціальними працівниками, педагогами вільного часу, у США – терапевтами-рекреаторами, у Великобританії – соціальними працівниками. У Франції дефініція „аніматор” характеризується розмаїтістю підходів. Так, аніматор розглядається як професійний працівник соціально-виховної анімації, функції якого полягають у розвитку виховного, культурного й спортивного потенціалу людини; фахівець соціальної області, мета якого – задоволення потреб, бажань і запитів соціальних верств населення; агент культурної й суспільної діяльності, покликаний підвищувати суспільну свідомість, поліпшувати життя громади, розвивати культурну демократію [1, с. 9].

Незважаючи на розбіжності в кадровій політиці закордонних держав, узагальнюючим є той факт, що в основі професійної підготовки фахівців соціально-культурної сфери лежить дві фундаментальних концепції: ідея професіоналізму та ідея прав людини. Освіту в області організації дозвілля можна одержати в навчальних закладах або на відповідних курсах за умови наявної вищої освіти й практичного досвіду соціально-культурної роботи. Вищі навчальні заклади закордонних країн проходять акредитацію, що передбачає всі процедурні й організаційні критерії, необхідні для ефективного здійснення навчального процесу. Наприклад, в Аризонському державному університеті (США) акредитовані навчальні програми на факультеті рекреаційного менеджменту й туризму, у Каліфорнійському державному університеті – рекреаційного адміністрування й дозвілля, у Державному університеті Сан-Франциско – рекреації й дозвілля, у Флоридському міжнародному університеті – обслуговування з дозвілля, Нью-Хемпширському університеті – рекреаційного менеджменту й політики. Вагома частина навчального процесу в закордонних програмах належить практичному навчанню: наприклад, у Франції обсяг практичного навчання становить 55-65% усього навчального процесу, у Великобританії – 50%, в Італії – 40, у Німеччині – 35-40, у Бельгії – 30, у Польщі й Данії – 25 і 20% відповідно. Істотною складовою процесу професійної адаптації, яка сприяє виявленню набутих у

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу». Тернопіль. 15-17 жовтня 2015 року

навчальному закладі знань, умінь і навичок з урахуванням умов самостійної діяльності студента; формує професійну готовність студента до рішення реальних практичних завдань є практичне навчання. На пострадянському просторі ініціатором підготовки фахівців з анімації є Російська міжнародна академія туризму (PMAT), що тісно співробітничала з ЮНЕСКО, здійснюючи спільну програму UNITWIN (ЮНІТВІН) /UNESCO Chairs [1, с. 10].

Усвідомлюючи необхідність підготовки вітчизняних кадрів з анімації, українські вищі навчальні заклади в рамках підготовки фахівців з туризму активно впроваджують в початковий процес спеціальні курси (Ужгородський національний університет – „Анімаційні послуги в туризмі”; Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича – „Організація анімаційних послуг в туризмі”; Київський національний інститут культури і мистецтв – „Організація дозвілля”; Міжрегіональна академія управління персоналом – „Організація анімаційних послуг”, „Організація дозвілля в сільській місцевості”; Дніпропетровський університет економіки та права – „Організація екскурсійних послуг та дозвілля туристів” та ін.). У Харківській національній академії міського господарства навчальним планом підготовки бакалавра галузі знань 0201 „Культура” напряму підготовки 6.020107 „Туризм” передбачено вивчення дисципліни „Організація анімаційних послуг в туризмі”. Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля пропонує студентам спеціальностей 6.140103 „Туризм” та 6.140101 „Готельно-ресторанна справа” отримати знання з дисциплін „Організація анімаційних послуг в туризмі” й „Організація анімаційної діяльності”. Особливої уваги заслуговують дипломні проекти та магістерські роботи, у яких досліджуються впровадження анімаційних програм у дозвілля туристів, технології їх створення, а також анімаційні послуги як запорука підвищення якості туристичного продукту.

Навички, набуті студентами під час вивчення зазначених дисципліни, закріплюються під час проходження технологічної практики на базі провідних підприємств індустрії гостинності України та зарубіжжя, зокрема у Туреччині та Греції.

Безперечно, така увага до анімації при організації навчального процесу має свою мету. Випускники профільних кафедр покликані внести елементи новизни в обслуговуванні гостей, підвищити престиж вітчизняних засобів розміщення, санаторіїв, туристських центрів й інших організацій, пов'язаних з прийомом, розміщенням та обслуговуванням туристів і відпочиваючих. Значення служби анімації у створенні іміджу будь-якого засобу розміщення важко переоцінити. Саме аніматори створюють образ своєму підприємству, зав'язують дружні стосунки з туристами, запрошують їх зустрітися тут знову. Вони задають настрій відпочивальникам, більше всіх контактують з гостями, грають ключову роль в анімаційних заходах, є рупором розважальних програм, відповідальні за задоволення, радість, дружбу і активність гостей. Адже проблема утримання клієнтів сьогодні стає переважаючою для багатьох засобів розміщення, особливо це стосується закладів, що надають санаторно-курортні послуги.

Однією з головних проблем для молодих фахівців з організації анімаційної діяльності, зазвичай, є відсутність практичного досвіду, гнучкості та креативності мислення, невміння використовувати набуті знання та навички у практичній повсякденній діяльності. На наш погляд, розв'язати вказану проблему може допомогти організація в туристичних комплексах різноманітних курсів, проектних семінари, практикумів, тренінгів, творчих лабораторій чи шкіл тощо.

Поряд із цим сучасний стан анімаційної сфери в Україні характеризується неналежним рівнем фінансування та організації, що великою мірою пояснюється нерозробленістю законодавства щодо цієї сфери. В Україні поки що не існує цілісного спеціального законодавства щодо організації анімаційної діяльності суб'єктами

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу». Тернопіль. 15-17 жовтня 2015 року

туристичної діяльності. Тому туристичні підприємства у цій царині змушені керуватися вже існуючими законами та нормативно-правовими актами, які регламентують сферу туризму. Зокрема, Законом України «Про туризм», Закон України «Про курорти», Закон України «Про захист прав споживачів», Закон України «Про інформацію», Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні» та інші.

Отже, юридично сфера анімаційної діяльності не визнана, як і не визнана така діяльність як різновид економічної. Вона існує лише як підклас 92.72.0 «Інша діяльність у сфері відпочинку та розваг» класу 92.7 «Діяльність у сфері відпочинку та розваг» [2, с. 48].

Таким чином, підготовка професійних фахівців-аніматорів є сьогодні важливим завданням профільних кафедр вищих навчальних закладів України. Адже саме такі спеціалісти покликані підвищити престиж вітчизняних туристських комплексів. Нова структура профільного навчання вимагає постійного оновлювання програм і методик навчального процесу. Також необхідно створити галузевий банк типових сценаріїв і циклів анімаційних занять для складання програм туристського відпочинку на місцях з урахуванням регіональних особливостей, а також типових планів обслуговування турів та типових планів організаційно-технічних заходів для реалізації турів.

Подальший розвиток анімаційних послуг в Україні потребує системно пов'язаних правового, організаційного та фінансового механізмів, негайного юридичного визнання сфери надання анімаційних послуг, вдосконалення рекреаційного законодавства та підвищення рівня підготовки фахівців з анімаційної діяльності на вітчизняному ринку освітніх послуг.

Перелік посилань

1. Байлик С.І., Кравець О.М. Організація анімаційних послуг в туризмі: Навч. посібник. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 197с.
2. Данільєва Ю.Г., Ласточкина Д.Ю. Проблеми державного регулювання розвитку анімаційної діяльності в Україні. // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту : зб. наук. пр./Гол. ред. І.М. Школа. – Чернівці : Вересень 2013. – с. 48-51.